

KMMI

Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
ЗОБО «Центр підтримки угорської культури»

KMMI HÍRLEVÉL V. évfolyam, 12. (123.) szám. 2013. június 30.

EZ VOLT JÚNIUS FOLYAMÁN

Fontosabb események, rendezvények

2013. június 1. Az élet menete elnevezésű program keretében újra abortuszellenes felvonulás volt Beregszászban a helyi római, görög katolikus és a református gyülekezetek közreműködésével.

2013. június 2. A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából **Tóth Péter**, a kunszentmiklósi VD ÁMK tanára, Radnóti- és Latinovits-díjas versmondó magyarországi és határon túli magyar költők magyarság-verseit adta elő a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházban a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet közreműködésével.

2013. június 2. Ének, zene, finom étek, jó hangulat és sok-sok ismerős arc – ez várta a II. Rákóczi Ferenc Középiskola udvarán azokat az egykori és jelenlegi munkácsiakat, akik ezen a napon ellátogattak az immár negyedik alkalommal megrendezett Munkácsi Magyarok Találkozójára.

2013. június 2. A hónap első vasárnapján a történelmi egyházak és a civil szervezetek hagyományos gyermeknapokat rendeztek Csapon, Tiszacsomán a helyi KMKSZ szervezésében. Beregszászban az Oázis parkban gyermeknap programok várták a szórakozni és kikapcsolódni vágyó kicsiket és nagyokat. A nemzetközi gyermeknaphoz igazított rendezvénysorozatot a Beregszász 900 éves Városvédő és -szépítő Jótékonysági Alapítvány szervezésében immár harmadszor rendezték meg.

2013. június 3. A Tisza-1 csatornán jelentkező Kárpátalja Megyei Állami Televízió- és Rádiótársaság múzeumot nyit a médiavilága iránt érdeklődők számára.

2013. június 4. Barkaszon és Beregrákoson a Cók-Mók Bábszínház kis társulata mutatta be a *Vitéz László* c. bábjátékát a helyi iskolásoknak.

2013. június 4. Nagypaládon, a Nagypaládi Móricz Zsigmond Középiskola szervezésében a tanintézet nagytermében emlékeztek meg a trianoni békeszerződésről. A Himnusz elhangzása után **Sóter Géza** iskolaigazgató nyitotta meg a rendezvényt, köszöntve a megjelenteket, majd az iskola diákjai történelmi-irodalmi műsort mutattak be, felidézve a 93 évvel ezelőtt Trianonban történeteket.

*Székelykaput avattak Nagymuzsalyban a helyi KMKSZ szervezésében. Alkalmhoz illő ünnepi beszédet tartott **Farkasné Böcs Judit**, Magyarország beregszászi konzulja.

*Trianonra emlékeztek a nagyszőlősi KMKSZ-székházban, a Benei Faluházban.

*Rendhagyó istentiszteletet és trianoni megemlékezést tartottak Salánkon.

2013. június 4. Trianonra emlékeztek a Nemzeti Összetartozás Napján az ungvári Kálvária temetőben Posch Alajos mártírújságíró sirjánál a MÉKK szervezésében. Koszorúzott **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **v. Jávorszky István**, a Vitézi Rend hadnagya.

2013. június 5. Különdíjjal jutalmazta a zsűri a békéscsabai Jókai Színház *Monte Cristo grófja* című musicaljét Ukrajnában, a Herszonban megrendezett Melpomena Tavrija nemzetközi színházi fesztiválon.

2013. június 5. Vastappsal búcsúzott igazgatójától, **Vidnyánszky Attilától** az évadzáró ülésén a debreceni Csokonai Színház társulata.

2013. június 6-12. A Budapesten megrendezett 84. Ünnepi Könyvhéten és a 12. Gyermekkönyvnapokon az Intermix Kiadó 6 könyvheti újdonságával ismerkedhettek meg az érdeklődők:

Finta Éva: *Örök partok.* Versek (1990 – 2009). A fedélterv Horváth Anna rajzának felhasználásával készült. Nagy Zoltán Mihály felelős szerkesztő beszélgetése Finta Évával. Kárpátaljai Magyar Könyvek 226., Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2013., 276 old.

Dupka György: „*Hova tűnt a sok virág...*” *Időutazás az Urálba magyar és német rabok (1941-1955) nyomában.* Történelmi szociográfia. Kárpátaljai Magyar Könyvek 221. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2013., 222 old.

Magyar Művészet Kárpátalján. Kultúr- és művészettörténeti vázlat. Dupka György közreadásában. Kárpátaljai Magyar Könyvek 223. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2013., 380 old.

Szárnypróba. *Pályakezdő fiatalok antológiája.* Összeállította, az előszót írta: Csordás László. Az antológia szerzői: *Ámorth Angelika, Gazdag Vilmos, Hájas Csilla, Héder Ingrid, Horváth (Bojcsuk) Zsanett, Kovács Eleonóra, Kurmai-Ráti Szilvia, Lengyel Wanda, Marcsák Gergely, Nagy Emese, Németi Anett, Pák Diána, Pusztai-Tárczy Beatrix.* Borítógrafika: *Fuchs Andrea.* A belső illusztrációk szerzői: *Baraté Ágnes, Imre Ádám, Juhász László, Kalitics Erika, Kárpáti P. Zoltán, Kulin Ágnes, Kutasi Xénia, Lizák Alex, Lőrincz Katalin.* Kárpátaljai Magyar Könyvek, 222., Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2013., 88 old.

Nagy Zoltán Mihály: *Az árnyék völgye.* Novellák. A borítón Matl Péter grafikája. Kárpátaljai Magyar Könyvek 224., Ungvár-Budapest, 2013. 148 old.

Czébely Lajos: *Fehérbe fogyó láng.* Régi és új versek. Vári Fábián László beszélgetése Czébely Lajossal. A fedélterv: Fábián Zoltán. Felelős szerkesztő: Vári Fábián László beszélgetése Czébely Lajossal. Kárpátaljai Magyar Könyvek 225. Ungvár-Budapest, Intermix Kiadó, 2013, 80 old.

A felsorolt könyvek elektronikus változata a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet honlapján is olvasható: www.kmmi.org.ua

Ezeken a napokon a Kárpátaljai Magyar Könyvkiadók sátrában **Bakos Kiss Károly, Finta Éva, Dupka György, Lőrincz P. Gabriella, Nagy Zoltán Mihály** dedikált és találkozott az olvasókkal.

2013. június 7. A Beregszászi Járási Tanács pénteki soron kívüli ülésén megválasztották Bihari András tanácselnök utódját: **Knobloch György**, a Régiók Pártja képviselője kapott bizalmat a képviselőtestülettől.

2013. június 8. A Lendület 2013 elnevezésű program keretében az idei kárpátaljai református fiatalok találkozójának a Bereg Camp adott otthont a Kárpátaljai Református Ifjúsági Szervezet (KRISZ) rendezésében. Az 1500 fős társaságot a Kárpátaljai Református Egyház püspöke, **Zán Fábián Sándor** köszöntötte. A rendezvényen előadások hangzottak el és ügyességi versenyeket szerveztek.

2013. június 8. A magyar tannyelvű iskolákban a második idegen nyelvre szánt órákat az ukrán nyelv oktatására fordítsák a következő tanévben – javasolta **Dmitro Tabacsnik** oktatási miniszterhez írt levelében **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrán Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke.

2013. június 8. A Kokas Banda koncertjével, majd az általuk tartott táncbázzal ünnepeltek Palágykomoróc és Kisszelmenc lakói. A Kokas Banda kalotaszegi csárdásokkal, sárközi ugróssal, valamint lassú és friss csárdással kezdte a koncertet. Majd izelítőt adtak a teljes Kárpát-medence magyar zenéjéből. Az egyedi hangú **Kokas Erzsébet** énekelt, közben a zene mellett a magyar vidékek hagyományos táncait is bemutatta **ifj. Kokas Károly** és **Kokas Krisztina**.

2013. június 8. Az ukrán–román határ mellett lévő Aklihegyen ötödik alkalommal megtartották a már hagyományossá vált nemzetközi cseresznyefesztivált. A község

polgármestere, **Oroszi József** közlése szerint, a nagyszabású rendezvény a községi tanács, valamint a Panoráma-klub szervezésében valósult meg. Kárpátalján kívül a hágón túlról és Magyarországról is érkeztek vendégek. A fesztiválon helyi termelők cseresznyéjéből készült levest, kompótot, édességeket kóstolhattak az érdeklődők. Újdonságnak számított, hogy a 13–14 éves lányok részére szépségversenyt szerveztek. Legszebbnek **Máté Anna Krisztinát** találták.

2013. június 8. Illés Béla, a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karának dékánja is előadást tartott a május végén, az ukrajnai Harkovban rendezett XXI. microCAD nemzetközi tudományos konferencián. A találkozón a miskolci professzort tagjává választotta az Ukrán Mérnök Akadémia.

2013. június 9. Kopjafát avattak Ungtarnócon egy hős magyar honvéd sírjánál. Az idős ungtarnóciak emlékezte szerint 1944 őszén a községet védő kötelék tagjaként itt esett el a 24 éves Klécs László magyar honvéd, akit felvidéki református lévén az ungtarnóci református templom kertjében temettek el társai. A lassan feledésbe merült sírhelyet nemrég a helyi református egyházközség vezetőinek döntése értelmében újra felújították. A kopjafa- és az emléktáblaállítását a KMKSZ támogatta. A kopjafát **Péntek Zoltán**, a helyi gyülekezet gondnoka faragta. Az ünnepi istentiszteleten **Héder János** ungtarnóci református lelkész, a KRE főjegyzője hirdetett ígét. Avatóbeszédet tartott és koszorút helyezett el többek között **Zán Fábrián Sándor**, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke, **Bozsik Béla** Magyarország ungvári konzulja, **v. Ivaskovics József**, a Vitézi Rend kárpátaljai tgaozatának tagja, **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke.

2013. június 10. A Beregszászi Városi Tanács soron kívüli ülésén hivatalba lépett **Babják Zoltán** polgármester. Mint ismert, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) jelöltje a szavazatok 54,9 százalékát kapta.

2013. június 13. Ifjú zenei virtuózok adtak koncertet Munkácson. A zenei mesterkurzust **Makausz Zsuzsanna**, a budapesti Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola tanára szervezte. Az iskola zongorista növendékei koncertjét a Munkácsi Márton István Művészeti Iskolában rendezték. A fiatal virtuózok világhírű zenei remekművek előadásával örvendeztették meg a munkácsi közönséget.

2013. június 14-16. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) tanárai és diákjai az Ankarai Magyar Nagykövetség meghívására Kárpátalját képviselték a XI. Magyar napokon Rodostóban, amelyet a helyi hagyományokat őrző 49. Rodostói Cseresznye Fesztivál keretén belül rendeztek meg. A beregszászi főiskola delegációjának tagjai voltak: **dr. Orosz Ildikó**, a II. RF KMF elnöke, **dr. Csatári György**, a Történelem és Társadalomtudományi tanszék vezetője, Rákóczi-kutató, **dr. Váradi Natália**, a II.RF KMF Felnőttképzési Központjának vezetője, **Kész Barnabás**, a salánki Mikes Kelemen Hagyományörző Egyesület vezetője, **Sütő Réka**, az intézmény második éves angol – ukrán nyelv szakos hallgatója, **Pohilecz Szilveszter**, másodéves történelem – földrajz szakos hallgató, **Jakab Sándor**, a Beregszászi Szent Vencel Borrend tagja, kézműves és borász.

2013. június 13. Visszaérkeztek Magyarországról a Kárpátaljai Református Egyház (KRE) beregszászi Diakóniai Központjába a Derceni Egyházi Önkéntes Tűzoltóság szakemberei. A nyolctagú csapat közel egy hétig megfeszítve dolgozott az árvízi védekezésben Tahitótfalunál.

2013. június 14. Volodimir Ribak, a Legfelső Tanács elnöke vezetésével parlamenti meghallgatást tartottak Kijevben. A meghallgatáson részt vett és felszólalt **Gajdos István** parlamenti képviselő is. A törvényhozás emberi jogi, kisebbségi és a nemzetiségek közötti kapcsolatok kérdéseivel foglalkozó bizottságának titkára több fontos kérdést is új megvilágításba helyezett. Gajdos István felhívta a figyelmet a sztálini terror áldozatainak rehabilitálására. Kiemelte, hogy ezt nem szabad csupán a krími tatárookra korlátozni, hiszen 1944-ben Kárpátaljáról magyar és német nemzetiségű férfiak tízezreit is elhurcolták.

Kényszermunkára vitték őket, aminek nyomán rengetegen meghaltak, s ha túl is élték a megpróbáltatásokat, egy életre szóló testi és lelki sérüléseket szenvedtek. Emellett rehabilitálni kell a deportált lengyeleket, románokat, örményeket, bolgárokat, sőt, azokat az ukrán nemzetiségű polgárokat is, akiket annak idején szülőföldjükéről kitelepítettek. A parlament magyar képviselője rámutatott, az általa felvetett problémát a nemzeti hovatartozás miatt deportált és megtorlás áldozatává vált személyek jogainak helyreállításáról szóló törvény révén kellene kezelni. Gajdos István előadásában fontosnak nevezte az állami nyelvpolitika alapjairól szóló, tavaly elfogadott és hatályba lépett nyelvtörvény teljes körű végrehajtását is. Harmadik kérdésként a nemzetiségek kulturális autonómiára vonatkozó jogának érvényesítéséről szólt.

2013. június 14. Nemzetközi tudományos konferenciának adott otthont a beregszászi főiskola. A Kisebbségi magyar politizálás és érdekképviselet a rendszerváltás óta címet viselő rendezvény a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RFKMF) és a Lehoczky Tivadar Intézet közös szervezésében valósult meg. **dr. Bocskor Andrea**, a kutatóintézet vezetője köszöntötte a meghívott vendégeket, A megnyitón felszólalt **Ljubka Katalin**, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) nemzetpolitikáért felelős államtitkárság kárpátaljai kapcsolattartási főosztályának vezetője, **Tóth István**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, valamint **dr. Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Alapítvány elnöke. A köszöntők után az előadást tartott **Dr. Kántor Zoltán**, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója A nemzetpolitika új irányvonala a kettős állampolgárság és a választójog kiterjesztésének tükrében címmel. **Milován Orsolya**, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Politikatudományi Doktori Iskolájának PhD-hallgatója, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) stratégiatervező és tájékoztató főosztályának vezetője az elmúlt három évre jellemző nemzetpolitika kereteivel és változásaival foglalkozott előadásában. A keretelőadásokat követően a Magyarország határain túli régiók: Erdély, Felvidék, Vajdaság és Kárpátalja kisebbségi magyar pártjairól és az érdekvédelem lehetőségeiről tudhattak meg többet a jelenlévők: **ifj. Toró Tibor** (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Jogtudományi és Európai Tanulmányok Tanszék) a romániai, **Rákóczi Krisztián** (Bethlen Gábor Alap, Nemzetpolitikai Kutatóintézet) a szlovákiai, **Herner-Kovács Eszter** (Bethlen Gábor Alap, Nemzetpolitikai Kutatóintézet) a szerbiai, **Darcsi Karolina** (II. RFKMF, Lehoczky Tivadar Intézet) az ukrainai magyar pártok helyzetével foglalkozott a rendszerváltástól napjainkig. **Bayerné Sipos Mónika** (Pécsi Tudományegyetem, Interdiszciplináris Doktori Iskola) A kárpátaljai magyar civil szervezetek szerepvállalása az autonómiábancímmel tartott előadást. **Túri László** (Ungvári Nemzeti Egyetem, UNE) a kárpátaljai magyar politika törésvonalait elemezte. **Fekete Gábor** (UNE) a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) szereplését vázolta fel és elemezte a 2012-es ukrainai parlamenti választásokon. **Pojdák Ferenc** (ELTE-ÁJK, Politikatudományi Intézet) kérdőíves felmérés alapján ismertette a magyar szavazók választási szereplését a 73. választókerületben. **Szabó Ágnes** (UNE) a Kárpátaljai Református Egyház identitásmegőrző szerepét vázolta fel előadásában. Az előadások végén számos kérdés és hozzászólás hangzott el.

2013. június 15. Egészségügyi kar nyitását tervező Nyíregyházán az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) – olvasható az UNE hivatalos honlapján.

2013. június 15-18. **Majnek Antal** munkácsi római katolikus megyéspüspök meghívására június 15–18. között első alkalommal látogatott Kárpátaljára **Anton Coșa (Kósa Antal)** kisinyovi püspök.

2013. június 16. A Derceni Művelődési ház színpadán lépett a közönség elé a **Kokas Károly** vezette, méltán népszerű népzenei együttes. Műsorukban ízelítőt adtak a Kárpát-medence magyar népzenejéből. Játszottak felvidéki, erdélyi, anyaországi és természetesen kárpátaljai muzsikát is.

2013. június 16. Vidékünk településein kezdetét vette a falunapi ünnepek szezonja. Nagybégányban vasárnap rendezték meg immár tizenhatodszor.

2013. június 18. A Beregszászi Művészeti Iskola koncerttermében a harmonikasztót kedvelő közönség előtt **Pataki Ádám**, a Paksi Pro Artis Művészeti Iskola végzős növendéke adott csaknem egyórás koncertet.

2013. június 18. Tiszatér-környezet stratégiai fejlesztése címmel tartottak tudományos tanácskozást a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) székházában. A beregszászi főiskolát **Szikura József**, az intézmény rektora képviselte, aki Kárpátalja természetes és kultúrflóráinak génbankja, külön figyelemmel a Tisza térszervezetére címmel tartotta meg előadását.

2013. június 18. Horthy Miklós, Magyarország egykori kormányzójának születésnapján rendhagyó eseményre került sor Beregszászban (a beregszászi református egyház gyülekezeti termében). A kormányzó 145. születési évfordulóján **Zétényi–Csukás Ferenc** író-történész, valamint **Szentgyörgyi Dezső** nyugalmazott MALÉV-pilóta – idősebb **Szentgyörgyi Dezső** „pumas” vadászpilóta fia – ismertette az úgynevezett Horthy-korszak jellegzetességeit, valamint a család tagjainak, legfőképp a kormányzónak és István fiának tetteit, és azok motivációit.

2013. június 18. Kárpátalja magyar közössége számára kiemelt jelentőséggel bír a magasan képzett szakemberek biztosítása. **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke Dmitro Tabacsnik oktatási miniszterhez fordult, hogy a szaktárca külön biztosítson államilag finanszírozott helyeket az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) magyar karán tanuló fiatalok számára.

2013. június 17-21. A nyíregyházi székhelyű Kárpátok Művészeti és Kulturális Egyesület (KMKE), valamint a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társaságának (RIT) közös szervezésében Rahón első alkalommal került megrendezésre a Munkácsy Mihály Nemzetközi Alkotótábor. A KMKE **dr. Kopriva Attila** RIT-tag, a Kárpátaljai Képzőművészeti Főiskola festőművészeti tanszékvezetője, valamint **Csorba István Kadosa** kisvárdai festőművész kezdeményezésére 2006-ban alakult meg magyarországi és kárpátaljai képzőművészekből, valamint a kultúra más területeiről érkező, de a képzőművészetet pártoló és szerető emberekből. Az egyesület elnöke **Óry László** újságíró-publicista. A szervezet céljai közé tartozik a magyar kultúra és művészet megőrzése, az ismeretterjesztés és az örökségvédelem, Magyarországon és Kárpátalján pedig a kortárs helyi művészet segítése. Az I. Munkácsy Mihály Nemzetközi Alkotótábor a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) Nemzeti Összetartozás Kollégiumának támogatásával valósult meg.

2013. június 20. Hollósy Simon halálának 95. évfordulóján Körösmezőn rendezték meg a IX. Nemzetközi Plein Airt, amelynek során értékes képekkel bővítették a település galériáját. Az eseményre Ukrajna minden tájáról érkeztek népszerű művészek, tudósok, többek között Kárpátaljáról, Kijevből, Lembergől, s megjelentek határon túli festők is. Az alkotók saját képeiket ajándékozták a település képtárának. Körösmező galériáját 2011-ben hozták létre, mára közel 70 képet csodálhatunk benne, melyeket kiváló ukrajnai és külföldi művészek alkottak.

2013. június 20. A KMKSZ Magyarország Külügyminisztériumának támogatásával felavatta a biztonsági rendszert a Vereckei-hágón. Ezentúl kamerák figyelik a honfoglalási emlékművet. A három magas oszlopra felszerelt és az emlékműre irányított kamerák által készített felvételek egyelőre a KMKSZ ungvári székházában és az ungvári magyar főkonzulátuson láthatóak.

2013. június 21. Spiró György Az imposztor című darabjával vette kezdetét a Magyar Színházak XXV. Kisvárdai Fesztiválja. Fellép a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház társulata is.

2013. június 22. A Beregszászi Görögkatolikus Esperesi Kerület ministránsai találkoztak Karácsván, a Sztojka Sándor Görögkatolikus Líceum falai között.

2013. június 23. A Tiszapéterfalvai Művelődési Házban zsúfolt nézőtér előtt rendezték meg a Tiszapéterfalvai Művészeti Iskolában működő népzenei együttesek, illetve az intézmény növendékeinek évről évre megrendezésre kerülő, már hagyományossá vált műsorát. Elsőként **Homoki Gábor**, a tanintézet igazgatója köszöntötte a megjelenteket, köztük **dr. Kerekes Henriettát**, Magyarország beregszászi konzulját, **Vass Tibort**, az UMDSZ alelnökét, **Dupka Györgyöt**, a MÉKK elnökét, **Barta Józsefet**, a KMKSZ Nagyszőlősi Középszintű Szervezetének elnökét, **Seres Jánost**, a Máramaros–ugocsai Református Egyházmegye esperesét, **Virág Lászlót**, a KMKSZ Tiszapéterfalvai Alapszervezetének és a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetségének elnökét, **Tóth Bálint** tiszapéterfalvai polgármestert, valamint **Bíró Andort**, az egykori tiszapéterfalvai központú Határőr kolhoz volt elnökét. A műsorban **Illés Patrik** bogyiszlói ugrósokat énekelt. **Baka Kamilla** kupuszinai lakodalmas népdalcsokorral, míg **Trombola Fruzsina** magyarbódi népdalcsokorral lépett fel. A múlt évi „Által mennék én a Tiszán...” népdaléneklési versenyen zsenge kora ellenére ötödik helyezést elért **Paládi Attila** Bartók Béla által vidékünkön felgyűjtött magyar népdalokat énekelt. **Varga Ibolya** felvidéki, Galga-menti párválasztó népdalokkal örvendeztette meg a közönséget. A **Kokas Erzsébet** vezette Napsugár Hagyományörző Gyermekcsoport idősebb tagjai rábaközi és szatmári gyermekjátékokat, szatmári, illetve felcsíki táncokat mutattak be. Felléptek az iskolában működő zenekarok. A tavalyi „Által mennék én a Tiszán...” népdaléneklési versenyen harmadik helyen végzett **Simon Patrícia** rimóci népdalokat énekelt, **Csatlós Enikő** pedig cimbalmon adott elő magyar népdalokat. Több fellépőt is a Kokas Banda kísért, miközben a közönség ütemes tapssal jutalmazta megannyi zeneszám eljátszását, illetve nem egy népdal eléneklését. Az est záró részében pedig a Kokas Banda lépett fel.

2013. június 25. Kezdetét vette a kárpátaljai képzőművészek részére megrendezett Veres Péter alkotótábor. A program megvalósulását a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ), a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II.RF KMF), a „GENIUS” Jótekonysági Alapítvány és az Emberi Erőforrások Támogatáskezelő támogatta. Témája: Beregszászi pillanatok – 2013. Az alkotótáborba 20 kárpátaljai képzőművész jelentkezett, részben a Révész Imre Társaság, az ArtTisza és a Bereg Alkotóegyesület tagjai, valamint egyéb érdeklődő festőművészek. A művészeket **Orosz Ildikó**, a KMPSZ és a II.RF KMF elnök asszonya köszöntötte. Elmondta, hogy a főiskolában teremteni kell egy kárpátaljai magyar képzőművészeti galériát, a Gulácsi Galériát, mely később múzeumként funkcionálna. Az alkotótábor Veres Péter festőről kapta a nevét, aki nagyban kötődött Beregszászhoz, a főiskola tanára is volt. A program méltó emléket állít neki. A Révész Imre társaság tagjai nevében **Kopriva Attila** festőművész szólalt fel. Veres Péter életét és munkásságát a vele rokon kapcsolatban álló **ifj. Hidi Endre** keramikus ismertette a képzőművészeknek.

2013. június 28. Álom a nyári éjszakában címmel, **Kovács Nóri** és **Kovács Judit**, a Motiva zenekar tagjainak közreműködésével magyar népzenei estet tartottak Moszkvában, a Balassi Intézet Moszkvai Magyar Kulturális Központjában.

2013. június 29. Otthonom címmel kiállítás nyílt a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Munkácsy-kiállítótermében. Bemutakoztak az ArtTisza Művészeti Egyesület tagjai, illetve az Otthonom ifjúsági képzőművészeti pályázat díjazottjai.

A hónap folyamán:

*25 év hallgatás után a **Schober Ottó** alapította Beregszászi Magyar Népszínház társulata újra láthatóvá vált. Rejtő Jenő *Rózsa a Lovag* című bohózatát vitték színre. Rózsa szerepét az ismert komikus, a **Pitkin** névre hallgató **Balecki Vologya**, K. Sebő Irén írónt **Varga-Orosz Katalin** testesítette meg, férjét **Vjacseszlav Saligin** játszotta. Andor István

szerepében **Dobos Sándort** láthattuk, az igazgatót **Máté-Petrovics Magdolna**, míg a szobalányt **Vizauer Erzsébet** alakította. A bohózatot a kis kollektíva együttes erővel rendezte. A városi művelődési ház zsúfolásig megtelt. **Pocsai Vince** református lelkész arra biztatta a színészeket, ne adják fel, s minél gyakrabban lepjék meg a beregszásziakat hasonló darabokkal.

*A megyei állami közigazgatási hivatal díszoklevélben részesített a Kárpáti Igaz Szó 4 munkatársát - **Magyar Tímea** és **Tóth Viktor** rovatvezetőt, **Hegedűs Csilla** beregszászi tudósítót, **Zunkó Barnabás** fotóriportert – a regionális sajtó fejlesztéséért végzett áldozatos munkájukért, valamint kimagasló szakmai teljesítményükért.

*Kiemelkedő eseményre került sor az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karán. Öt éve indult a magyar kar, amelyen a négy szak 57 végzőse most először vehette át együtt diplomájukat, szintén idén méltatják Kárpátalján az egyetemi szintű magyar nyelv- és irodalomoktatás kezdetének 50., az ungvári Hungarológiai Intézet megnyitásának 25., valamint a Kárpátaljai Magyar Tudományos Társaság megalakulásának 20. évfordulóját.

*Kulturális kapcsolatteremtést és gazdaságélénkítést célzott **Bayer Mihály** kijevi magyar nagykövet június eleji harkivi látogatása. A diplomata munkamegbeszélést folytatott a megye vezetőivel, megtekintette Victor Vasarely világhírű magyar festőművész harkivi tárlatát, előadást tartott külkapcsolatok szakos egyetemistáknak

***Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke képviselői irodát nyitott Kijevben, Ungváron, Beregszászban, Dercenben és Técsőn. Ennek egyik célja, hogy élő kapcsolatot tartson a polgárokkal, s amennyiben lehet, segítsen ügyes-bajos dolgaikban.

*Irka-napot rendeztek Somban. **Deme Ibolya** a helyi könyvtár vezetője író-olvasó találkozóra hívta meg az Irka szerkesztőségét (a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja), amelynek munkájáról **Punykó Mária** főszerkesztő és **Kovács Erika** szerkesztő számolt be.

*Megtartották hagyományos találkozójukat a Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnázium egykori diákjai.

* Kalotaszegi motívumokkal, illetve a Kárpátaljai Református Egyházkerület címerével díszített Székelykaput kapott a Nagydobronyi Irgalmas Samaritánus Gyermekotthon. Az Amerikában élő **prof. Steven Várdy Béla** és felesége, **Huszár Várdy Ágnes** támogatásának köszönhetően a székelykaput **Pocsai Vince** református lelkész és fafaragó készítette el.

*A kárpátaljai magyar ferencesek jóvoltából 480 év után újra megjelent az első magyar részleges bibliafordítás: Komjáti Benedek bibliája, illetve Szent Pál levelinek fordítása. Ez a könyv az első magyar részleges bibliafordítás, amelyet 1532-ben Komjáti Benedek, Királyházán, a Nyaláb várban fordított Ez egy „sajátos” reprint kiadás. A könyv néhány magyar vonatkozása: a fordító a nevét valószínűleg szülőfalujáról, az egykori Nyitra vármegyében található Komjátról kapta. 1527-29 között a bécsi egyetemen tanult, itt ismerkedett meg Erasmus tanaival. Huszt várába menekült a növekvő török fenyegetés elől, majd 1530-tól Királyházán, Perényi Gáborné Frangepán Katalin nyalábvári udvarában dolgozott Perényi János tanítójaként. Itt kezdte el Szent Pál leveleinek fordítását, melyet 1532-ben fejezett be, és 1533-ban adott ki Krakóban Perényiné költségén. Ezt követő életéről nagyon keveset lehet tudni, mindössze 1556-ban bukkan fel neve a nagyszombati kereskedők nevei között. Halálának dátuma nem ismert.

A most kiadott könyv magyar-magyar nyelven jelenik meg, ebben áll „sajátos” volta. Ugyanis a baloldalon az eredeti (1533-as) kiadás olvasható (a kíváncsiaknak, bátraknak és ügyeseknek), a jobboldalon pedig egy olvasó barát változat látható a szöveg könnyebb megértéséért. További segítséget jelent a számozás a szentírási helyek pontos és gyors

kikereséséhez. Minden levél előtt van egy ismertető (kommentár), amely megmagyarázza a levelet. A könyv mellé jár egy hangos könyv is, amely 40 percnyi hanganyagot tartalmaz: Komjáti Benedek ajánlását, valamint részleteket Szent Pál leveleiből. Az interneten további információhoz lehet jutni a kiadvánnyal kapcsolatban a szeptpallevelei.hu domain név alatt.

* Az UMDSZ [TiszaNews](http://tiszaneuws.org.ua) a hiteles kárpátaljai hírforrás néven magyarul és ukránul (?) internetes újságot indított (<http://tiszaneuws.org.ua>).

* A KMKSZ *Karpatszkij Objektív* néven ukrán nyelvű hetilapot ad ki, próbaszáma ebben a hónapban készült el. Megkezdődött az újság internetes változatának próbaüzeme is.

* A Kárpátaljai Református Egyházkerület által alapított Pulzus Rádió FM 92.1 Mhz-en a beregszászi, ungvári, nagyszőlősi járásban is jól fogható, a fiatalok körében is egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Kárpátalja egyetlen magyar 24 órás rádiója, amely ukrán nyelven is közöl információkat! Interneten és földisugárással is fogható!

Bővebb információk, elérhetőségek. Honlapja: <http://www.sionradio.eu> Telefonszám (adásvonal):0957097097. Sms:0664074090. Skype: sion.radio, illetve a facebookon

***Június 21-23.** között sikeresen lebonyolították a XII. Budakalászi Találkozót. A rendezvényen Kárpátalját **Szabó Tibor** (Eszenyi Micz Bán Hagyományörző Társaság), **Szanyi Béla**, **Bíró Gusztáv**, **Illár József** és **Illár Viktória** (Palágykomoróci Magyar Hagyományörző Társaság), **Majoros Mónika** és **Ruszka Diána** (Sislóci Dobó István Magyar Hagyományörző Társaság), **Telgarec Katalin** (Beregszászi Járási Mozgáskorlátozottak Egyesület), **Macsek Szidónia** (Gyertyánliget szórvány-magyarsága) képviselte. A Fórumon elfogadták *A Kárpát-medencei Kisebbségi Magyar Közművelődési Civil Szervezetek Fóruma XII. Budakalászi Találkozásának Zárónyilatkozatát:*

A Budakalászon 2013. június 21-23. között megtartott XII. konferencián 7 ország – Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Ukrajna – 45 civil szervezetének 42 képviselője volt jelen és vitatta meg az általa képviselt szervezetek eredményeit, gondjait, együttműködésének kérdéseit. A megbeszélések főbb gondolatait az alábbi záróközleményben fogalmazzák meg:

1. Örömmel állapítják meg, hogy a résztvevők jelentős hányada immár honosított magyar állampolgárként is beszélhet az anyaország határain kívül eső magyar közösségéről.

2. A budakalászi találkozóknak és azok szellemiségének köszönhetően is a résztvevő szervezetek többsége immár kiterjedt kapcsolatokkal rendelkezik hazájában és a határokon túl, amelyek jótékonyan hatnak tevékenységeikre. E folyamatnak folytatódnia kell, szem előtt tartva az ilyen kapcsolatokkal még nem rendelkező szervezeteket is!

3. A civil szervezetek eredményes működése és céljaik elérése érdekében nemcsak az egymás közötti kapcsolatok megerősítésére kell törekedni, hanem a helyi hatóságokkal, a politikummal, szórványhelyzetben a többségi civil szervezeteivel való együttműködésre is - ami azonban nem jelentheti az ezeknek való behódolást, az alárendeltséget. Ezekben a kapcsolatokban mindig a civil értékeket kell szem előtt tartani!

4. Szükség van az állandó megújulásra mind a kapcsolatteremtés, mind a rendezvények elgondolása, kivitelezése tekintetében.

5. A kapcsolatépítés egyik lehetősége a közös pályázat. Hiányosságai ellenére kétségtelen, hogy a közös programok, projektek létrehozása ez több szempontból előnyös.

6. A magyar közösségeknek, elsősorban a szórványban, égető gondja az oktatás és ennek finanszírozása. Létszám alatti, azaz minimális tanulószámmal működő iskolák sokaságát veszélyezteti a megszűnés, s az iskola felszámolódása az egész közösségre súlyos következményekkel jár. Az iskolák megmentésére anyagi támogatásra van szükség: tanítói fizetés, utaztatási költségek, bentlakások létesítése és azok működtetése. Gondot okoz, hogy a „Szülőföldön magyarul” pályázat nyújtotta pénzek nagyon nagy késéssel kerülnek kiosztásra. Ennek kapcsán fogalmazódott meg a budakalászi találkozók történetében nem először: *ha van gyerekek, van jövő.*

7. A résztvevők nagyon hasznosnak ítélték a közös Kárpát-medencei, oktatással kapcsolatos rendezvényeket, tantárgyi vetélkedőket, mert ezek lehetővé teszik az ismerkedést, az együvé tartozás érzésének ápolását.

8. A jelenlévők aggodalmukat fejezték ki a romániai régiósítási tervekkel kapcsolatban, mert az a ma többen élő magyarság elkerülhetetlen szórványosodásával fenyeget.

9. A határon túli civil szervezetek továbbra is igénylik az anyaországi támogatásokat, és azt, hogy mindenhová közvetlenül is pályázhassanak.

10. Szükségesnek tartjuk, hogy elismerjék a határon túl szervezett pedagógus- és orvos- továbbképzők kreditpontjait más országokhoz hasonlóan, Magyarországon is.

11. Kérjük a mindenkori magyar kormányt, hogy támogassa a külhoni magyarok kulturális autonómia törekvéseit.

12. A XII. Budakalászi Találkozó résztvevői kegyelettel emlékeztek Parlagi Endre, egykori budakalászi polgármesterre, aki sokat tett ezekért a fórumokért, és, aki példaképe a Kárpát-medencei magyarságért való kiállásnak.

13. A résztvevők örömmel nyugtázták, hogy folytatódott a Budakalászi Találkozók sora és reményüket fejezik ki, hogy a budakalászi folyamat a nehézségek dacára „élni” fog az elkövetkezendőkben is.

Összeállította: *Dupka György és Zubánics László*

Folyamatos rendezvények, tennivalók:

Közgyűteményi állománygyarapítás, ukrainai magyar nyomtatott hungarikumok, hanganyagok gyűjtése, feldolgozása. Közművelődési rendezvények szervezése, koordinálása, szakmai tanácsadás, adatbázis gondozás. Kisebbségkutatási programok koordinálása, a KMMI-füzetek kiadása. Képzőművészeti kiállítás. Fotókiállítás, könyv- és sajtókiállítás. Együtt c. irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat kiadása. Kárpátaljai Magyar Krónika kiadása. Honlap (www.kmmi.org.ua) gondozás, frissítés, adatfeltöltés. Ön a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége hírlevelét olvassa. A hírlevél irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat, s bármely tag felvetetheti mások címét.